# PRIPOROČILA

## PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2021/1222

**z dne 20. julija 2021**

**o pripravi praktičnega priročnika o evropskem sodelovanju na področju funkcij obalne straže**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/473 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o Evropski agenciji za nadzor ribištva ([1]) in zlasti člena 8(3) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1406/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2002 o ustanovitvi Evropske agencije za pomorsko varnost ([2]) in zlasti člena 2b Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 ([3]) ter zlasti člena 69(3) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Komisija v skladu z zgornjimi členi v ustanovitvenih uredbah treh agencij EU v tesnem sodelovanju z državami članicami, Evropsko agencijo za nadzor ribištva, Evropsko agencijo za pomorsko varnost in agencijo Frontex pripravi praktični priročnik o evropskem sodelovanju na področju funkcij obalne straže (v nadaljnjem besedilu: priročnik). Priročnik vsebuje smernice, priporočila in najboljše prakse za izmenjavo informacij.

(2) Tri agencije tesno sodelujejo na podlagi okvira medagencijskega sodelovanja ([4]) v skladu s svojimi pravnimi akti in z neposredno podporo Evropske komisije. Zagotavljajo okrepljeno podporo in pomoč nacionalnim organom, ki izvajajo funkcije obalne straže na nacionalni ravni, na ravni EU in, kjer je primerno, na mednarodni ravni.

(3) Evropska komisija je vsem trem agencijam naložila, naj v tesnem sodelovanju s strokovnjaki držav članic oblikujejo priročnik.

(4) V revidiranem akcijskem načrtu strategije Evropske unije za pomorsko varnost ([5]), ki ga je Svet sprejel 26. junija 2018, je opozorjeno na pomen obravnavanja vidikov pomorske varnosti, povezanih z obalno stražo, s spodbujanjem sinergij med civilnimi in vojaškimi akterji, ki izvajajo funkcije obalne straže. Načrt spodbuja Evropsko agencijo za nadzor ribištva, Evropsko agencijo za pomorsko varnost in agencijo Frontex, naj še naprej poglabljajo svoje medagencijsko sodelovanje na tem področju –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

1. S tem priporočilom je oblikovan priročnik kot praktični vodnik za civilne in vojaške organe EU pri izvajanju funkcij obalne straže, da se omogoči tesno čezmejno in medsektorsko sodelovanje med njimi.

([1]) UL L 83, 25.3.2019, str. 18.
([2]) UL L 208, 5.8.2002, str. 1.
([3]) UL L 295, 14.11.2019, str. 1.
([4]) Tristranski delovni dogovor o vzpostavitvi medagencijskega sodelovanja med Evropsko agencijo za nadzor ribištva, Evropsko agencijo za pomorsko varnost in agencijo Frontex so skupaj oblikovale vse tri agencije, odobrili pa so ga njihovi ustrezni upravni organi. Veljati je začel marca 2017 in je bil marca 2021 podaljšan.
([5]) https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10494-2018-INIT/sl/pdf

2. Priročnik ponuja pregledno zbirko storitev in informacij, ki so na voljo prek treh agencij. Pomaga ustvarjati sinergije in preprečevati podvojena in/ali odvečna prizadevanja pri sodelovanju med državami članicami in tremi agencijami, kar bo privedlo do ekonomije obsega.

3. Priročnik se osredotoča na pet področij medagencijskega sodelovanja: izmenjavo informacij; nadzorne in komunikacijske storitve; krepitev zmogljivosti; analizo tveganja in souporabo zmogljivosti. Priročnik je večinoma omejen na medsektorske teme ter zajema države članice EU in države Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA).

4. Glavni končni uporabniki tega priročnika so nacionalni organi za posamezno funkcijo obalne straže v posamezni državi članici. Cilj priročnika je podpreti nacionalne organe, odgovorne za dejavnosti načrtovanja in usklajevanja, ki morajo vedeti in razumeti, kako so organizirani njihovi partnerji ter kakšne storitve in sodelovanje zagotavljajo.

5. Pri „izmenjavi informacij“ se v celoti upoštevajo dogovorjene pravice dostopa do podatkov, informacij in obveščevalnih podatkov prek različnih mehanizmov, bodisi ročno bodisi prek avtomatiziranih postopkov/sistemov. Je v mejah pravnega okvira agencij in skladen s temeljnimi pravicami, vključno z zahtevami o varstvu podatkov.

6. Priročnik ne ustvarja nobenih novih pravic ali dolžnosti za nacionalne organe, odgovorne za funkcije obalne straže, in ne ponuja smernic za razlago obstoječih vlog, pravil in odgovornosti. Priročnik ne vpliva na pravne obveznosti držav članic ali agencij in se ne uporablja za spodbujanje dejavnosti, h katerim težijo deležniki.

7. Ta priročnik je dopolnjen s praktičnimi informacijami, ki vključujejo: (a) kataloge storitev, proizvodov, tečajev usposabljanja, smernic o dobrih praksah in priročnikov o vseh medagencijskih dejavnostih za podporo funkcijam obalne straže v državah članicah; (b) regionalne/mednarodne/nacionalne/dvostranske/večstranske okvire sodelovanja in (c) „informativne liste držav“ s podrobnostmi o strukturi in organizaciji funkcij obalne straže v državah članicah EU in državah Efte.

8. Vse tri agencije bi morale redno posodabljati te praktične informacije, nacionalni organi pa zagotoviti prispevke v zvezi z „informativnimi listi držav“. Te praktične informacije bodo prikazane na spletni platformi, ki jo upravlja Evropska agencija za nadzor ribištva v tesnem sodelovanju z drugima dvema agencijama in Komisijo.

9. Države članice bi morale upoštevati smernice, priporočila in dobre prakse za izmenjavo informacij iz priročnika ter sodelovati med seboj pri posodabljanju „informativnih listov držav“, brez dvojnega poročanja, kadar so informacije že bile dane na voljo agencijam.

10. To priporočilo je naslovljeno na države članice.

V Bruslju, 20. julija 2021

*Za Komisijo*
Virginijus SINKEVIČIUS
*član Komisije*

*PRILOGA*

1. **UVOD**

V Evropski uniji je več kot 300 civilnih in vojaških organov, odgovornih za izvajanje funkcij obalne straže. Zagotoviti je treba tesno čezmejno in medsektorsko ([1]) sodelovanje in usklajevanje med temi organi, da se preprečijo podvojena in odvečna prizadevanja ter vzpostavijo sinergije.

V Evropski uniji in Evropskem gospodarskem prostoru Evropska agencija za nadzor ribištva (EFCA), Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA) ter Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) podpirajo nacionalne organe pri izvajanju funkcij obalne straže. Da bi se zagotovila ta podpora na nacionalni ravni in ravni EU ter, kjer je primerno, na mednarodni ravni, so bile posamezne ustanovitvene uredbe teh treh agencij v letu 2016 spremenjene s skupnim členom o evropskem sodelovanju na področju funkcij obalne straže ([2]). V skupnem členu je opredeljenih pet področij sodelovanja:

(1) „z izmenjavo, združevanjem in analizo informacij, ki so na voljo v sistemih poročanja z ladij in drugih informacijskih sistemih, ki jih upravljajo te agencije ali do katerih imajo slednje dostop, v skladu z njihovo pravno podlago in brez poseganja v lastništvo podatkov držav članic;

(2) z zagotavljanjem nadzornih in komunikacijskih storitev, ki temeljijo na najsodobnejši tehnologiji, vključno z vesoljsko in zemeljsko infrastrukturo ter senzorji, nameščenimi na katero koli vrsto platforme;

(3) s krepitvijo zmogljivosti z oblikovanjem smernic in priporočil ter z vzpostavitvijo najboljših praks in tudi z zagotavljanjem usposabljanja in izmenjave osebja;

(4) s povečanjem izmenjave informacij in sodelovanja na področju funkcij obalne straže, tudi z analizami operativnih izzivov in nastajajočih tveganj na področju pomorstva;

(5) s souporabo zmogljivosti prek načrtovanja in izvajanja večnamenskih operacij ter souporabo sredstev in drugih zmogljivosti, v obsegu, v katerem te dejavnosti usklajujejo te agencije in se z njimi strinjajo pristojni organi zadevnih držav članic.“

Priprava „praktičnega priročnika“ o evropskem sodelovanju na področju funkcij obalne straže je bila prav tako predvidena v skupnem členu spremenjenih ustanovitvenih uredb treh agencij, kot je opisano spodaj:

„Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami, Evropsko agencijo za pomorsko varnost, Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo ter Evropsko agencijo za nadzor ribištva pripravi praktični priročnik o evropskem sodelovanju na področju funkcij obalne straže. Ta priročnik vsebuje smernice, priporočila in najboljše prakse za izmenjavo informacij. Komisija priročnik sprejme v obliki priporočila.“

Praktični priročnik v enem dokumentu ponuja pregledno zbirko storitev in informacij, ki so na voljo prek treh agencij EU. Zato lahko pomaga ustvarjati sinergije in preprečevati podvojena in/ali odvečna prizadevanja pri sodelovanju med državami članicami in agencijami.

2. **OZADJE**

Evropska komisija je koncept priročnika prvič oblikovala v dokumentu za razpravo, predstavljenem na prvem letnem dogodku evropske obalne straže (AECGE) aprila 2018 v Španiji. Države članice so nato prek upravnih odborov posameznih agencij imenovale strokovnjake, ki naj bi pomagali pri pripravi priročnika. Vzporedno s tem je bila ustanovljena majhna medagencijska delovna skupina za pripravo prve izdaje.

Projekt se je začel med uvodno delavnico, ki jo je agencija EMSA gostila 29. januarja 2019 v Lizboni, udeležili pa so se je strokovnjaki držav članic. Pred delavnico je medagencijska delovna skupina pripravila dokument za razpravo, ki ga je potrdila Komisija, nato pa je bil razdeljen udeležencem delavnice. Države članice in članice Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) so imenovale 43 strokovnjakov za sodelovanje v postopku priprave. Komisijo so na delavnici zastopali Generalni direktorat za migracije in notranje zadeve (GD HOME), Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo (GD MARE) ter Generalni direktorat za mobilnost in promet (GD MOVE).

([1]) „Medsektorsko“ pomeni, da vključuje funkcije obalne straže v pristojnosti najmanj dveh agencij Evropske unije (npr. ribištvo in nadzor meje).

([2]) Člen 8(3) Uredbe (EU) 2019/473; člen 69(3) Uredbe (EU) 2019/1896; člen 2b(3) Uredbe (ES) 1406/2002 (prečiščeno besedilo z dne 6. oktobra 2016).

V dokumentu za razpravo so bili predlagani trije glavni elementi za priročnik in sicer:

(a) katalogi storitev, proizvodov, tečajev usposabljanja, smernic o dobrih praksah in priročnikov o vseh medagencijskih dejavnostih za podporo funkcijam obalne straže v državah članicah;

(b) regionalni okviri za sodelovanje in

(c) „informativni listi držav“ s podrobnostmi o strukturi in organizaciji funkcij obalne straže.

Tak pristop k vsebini priročnika so splošno podprli predstavniki držav članic in Komisija. Zagotovil je podlago za postopek priprave in nadaljnji dialog s strokovnjaki držav članic.

### 2.1 **Uporabniki**

Glavni končni uporabniki priročnika so nacionalni organi za posamezno funkcijo obalne straže v posamezni državi članici. Cilj priročnika je podpreti nacionalne organe, odgovorne za dejavnosti načrtovanja in usklajevanja, ki morajo vedeti in razumeti, kako so organizirani njihovi partnerji ter kakšne storitve in sodelovanje zagotavljajo.

### 2.2 **Cilji**

Cilji priročnika so:

(a) opisati vse medsektorske storitve, ki so na voljo prek agencij, ter zagotoviti državam članicam in agencijam vodnik za dostop do teh storitev;

(b) zagotoviti pregled priložnosti za usposabljanje in priročnikov, ki so jih oblikovale agencije, ter navodila, kako priti do njih;

(c) zagotoviti pregled obstoječih mehanizmov sodelovanja s funkcijo obalne straže, ki se nanašajo na praktično delo držav članic;

(d) zagotoviti državam članicam informativne liste s seznami nacionalnih organov, vključenih v funkcije obalne straže, vključno z njihovimi kontaktnimi točkami.

Priročnik je bil oblikovan kot praktični vodnik in vključuje sklicevanja na dobre prakse za končne uporabnike. Njegov namen ni zajeti vse storitve, ki so na voljo, temveč si prizadeva opisati te storitve ter zagotoviti državam članicam in agencijam vodnik za dostop do njih, kot je ustrezno. Katalogi in informativni listi, ki dopolnjujejo priročnik, se lahko sčasoma spreminjajo, da bi odražali morebitne regulativne spremembe ali spremembe medagencijskega sodelovanja in sodelovanja držav članic.

Priročnik zajema obstoječe dejavnosti na področju funkcij obalne straže in je vstopna točka, prek katere lahko nacionalni organi držav članic pridobijo zgoraj navedene informacije. Namen priročnika ni vplivati na zakonska pooblastila/obveznosti držav članic ali agencij in se ne bi smel uporabljati za spodbujanje dejavnosti, h katerim težijo deležniki (tj. ni „seznam želja“ morebitnih dejavnosti).

Na nacionalni ravni so navedena sklicevanja na vse subjekte, tudi tiste, ki morda niso zastopani v agencijah EFCA, EMSA ali Frontex, tj. mornarice ali carinski organi.

### 2.3 **Obseg priročnika**

Priročnik:

(a) zajema pet medagencijskih področij sodelovanja;

(b) je večinoma omejen na medsektorske teme;

(c) zajema subjekte, ki opravljajo eno funkcijo in za katere bi lahko bili pristojni najmanj dve agenciji (npr. pomorski nadzor);

(d) zajema države članice EU in države Efte;

(e) vključuje prispevek držav članic v obliki informativnih listov, vključno z opredelitvijo obstoječih mehanizmov regionalnega in mednarodnega sodelovanja;

(f) vključuje vse subjekte (civilne ali vojaške), ki so odgovorni za funkcije obalne straže (zajeta bo npr. mornarica države članice s funkcijo obalne straže).

Upoštevajte, da priročnik ne zajema funkcij obalne straže, za katere agencije niso pristojne v okviru svojih mandatov.

### 2.4 **Vsebina priročnika**

Priročnik, ki ga dopolnjujejo katalogi in informativni listi, sestavljajo spodaj opisani elementi.

(a) Katalog storitev je osredotočen na medagencijske storitve, ki so trenutno na voljo deležnikom iz držav članic in podpirajo izvajanje pristojnosti obalne straže.

(b) Katalog usposabljanja, ki je sestavni del dejavnosti agencij za krepitev zmogljivosti, zajema vse tečaje usposabljanja, ki jih zagotavljajo tri agencije (na vseh področjih pomorstva) in so trenutno na voljo deležnikom iz držav članic. Te tečaje usposabljanja organizira bodisi ena sama agencija bodisi jih skupaj organizirata dve oziroma tri agencije.

(c) Cilj smernic o dobrih praksah in kataloga priročnikov je zajeti vse smernice o dobrih praksah in priročnike, ki so prek treh agencij na voljo deležnikom. Te smernice o dobrih praksah in priročnike zagotavlja bodisi ena sama agencija bodisi jih skupaj zagotavljata dve oziroma tri agencije. Hkrati je na voljo več uveljavljenih ureditev regionalnega sodelovanja znotraj Evrope in zunaj nje, ki vključujejo deležnike EU. V okviru teh ureditev so bile razvite številne smernice o dobrih praksah in priročniki, ki se štejejo za pomembne za ta priročnik, ustrezna sklicevanja pa so bila vključena v katalog priročnikov.

(d) Oddelek o regionalnem/mednarodnem/dvostranskem/večstranskem sodelovanju ponuja reprezentativen vzorec nekaterih mehanizmov usklajevanja in sodelovanja, ki obstajajo v Evropi in širše ter zajemajo celoten spekter funkcij obalne straže. V namenskem oddelku (ki je na voljo prek namenske spletne platforme) so zajeti številni od teh mehanizmov, vsak od njih pa je povezan s posameznimi informativnimi listi držav (glej spodaj). Tako lahko vsaka država navede, ali sodeluje v posameznem mehanizmu.

(e) Namen informativnih listov držav je opredeliti, katera organizacija sodeluje v določeni funkciji obalne države v posamezni državi. Predloga za informativne liste je bila oblikovana v posvetovanju s strokovnjaki, ki so jih imenovali upravni organi agencij, nato so bile predloge izpolnjene s posameznimi državami.

## 3. **FUNKCIJE OBALNE STRAŽE IN PODROČJA MEDAGENCIJSKEGA SODELOVANJA**

### 3.1 **Področje uporabe**

Za namene priročnika se funkcije obalne straže razumejo kot tiste, ki jih običajno navajajo tri agencije. Seznam, ki ga je prvotno pripravil evropski forum o funkcijah obalne straže (ECGFF), je naslednji (vrstni red ni prednosten):

(a) pomorska varnost, vključno z upravljanjem ladijskega prometa;

(b) pomoč na morju, tudi v primeru ladijskih nesreč;

(c) inšpekcija in nadzor ribištva;

(d) nadzor morskih meja;

(e) varstvo morskega okolja in odzivanje;

(f) preprečevanje in zatiranje trgovine z ljudmi in tihotapljenja ter z njima povezani pomorski kazenski pregon;

(g) iskanje in reševanje na morju;

(h) pomorsko spremljanje in nadzor;

(i) pomorske carinske dejavnosti;

(j) odziv na pomorske nesreče in katastrofe;

(k) pomorska varnost ter zaščita ladij in pristanišč.

### 3.2 **Medagencijsko sodelovanje**

V okviru svežnja o evropski mejni in obalni straži, ki ga je EU sprejela septembra 2016, so bile ustanovitvene uredbe treh agencij spremenjene, da bi vključevale sodelovanje med njimi za podporo nacionalnim organom, ki izvajajo funkcije obalne straže. To je bilo storjeno za okrepitev uspešnosti in učinkovitosti podpore, ki jo svojim ustreznim deležnikom zagotavljajo agencije EFCA, EMSA in Frontex.

Spremenjene uredbe zagotavljajo tudi izrecno pravno podlago, da lahko tri agencije združijo sile in racionalizirajo dejavnosti za izboljšanje poznavanja in spremljanja razmer na področju pomorstva in odzivanja nanje ter zagotovijo prilagojene storitve nacionalnim organom, ki izvajajo funkcije obalne straže.

V mandatu je izrecno opredeljenih pet področij sodelovanja, kot so predstavljena v oddelku 1 tega dokumenta, vendar sozakonodajalca prepuščata agencijam, da same opredelijo, kako to sodelovanje deluje v praksi, in ga formalizirajo v delovnem dogovoru. Ta delovni dogovor so odobrili upravni odbori agencij Frontex, EFCA in EMSA.

Vse tri agencije so nato skupaj oblikovale tristranski delovni dogovor, ki so ga odobrili njihovi ustrezni upravni organi, veljati pa je začel marca 2017 in je bil marca 2021 podaljšan. Tristranski delovni dogovor predvideva ustanovitev usmerjevalnega odbora za upravljanje medagencijskega sodelovanja na petih področjih, ki sta jih opredelila sozakonodajalca.

Usmerjevalni odbor vsako leto pred 1. septembrom odobri letni strateški načrt za izvajanje tristranskega delovnega dogovora. Načrt se nato predloži upravnim organom agencij EFCA, EMSA in Frontex v sprejetje in vključitev v enotne programske dokumente teh treh agencij.

V letnem strateškem načrtu so opredeljene prednostne naloge glede na pet področij sodelovanja. Načrt je podlaga za letne načrte izvajanja, v katerih so podrobno opredeljene dejavnosti, ki jih bo posamezna agencija v danem letu izvajala v okviru sodelovanja na področju obalne straže.

Hkrati je bilo v letu 2017 dogovorjeno, da bo letni dogodek evropske obalne straže organizirala agencija, ki trenutno predseduje usmerjevalnemu odboru tristranskega delovnega dogovora. Cilj letnega dogodka evropske obalne straže je izvesti posvetovanje z nacionalnimi organi, ki opravljajo funkcije obalne straže, ter drugimi partnerji iz EU in mednarodnimi partnerji o dejavnostih sodelovanja treh agencij.

### 3.3 **Sporazumi o ravni storitev**

Med tremi agencijami že obstajajo številni sporazumi o ravni storitev. Ti se nanašajo na vsakodnevno operativno podporo agencij funkcijam obalne straže.

V nadaljevanju sledi seznam sporazumov o ravni storitev med tremi agencijami glede na stanje maja 2020:

(a) sporazum o ravni storitev med agencijama EFCA in EMSA, ki je bil sklenjen leta 2012 ter se od tedaj redno obnavlja in širi. Trenutno se samodejno obnavlja vsako leto, zajema pa namenske celostne pomorske storitve, ki jih agencija EMSA zagotavlja agenciji EFCA, ter mehanizme za uporabo pogodbenih ladij agencije EMSA za dejavnosti agencije EFCA. Agenciji EFCA tudi omogoča, da uporablja sistem daljinsko pilotiranega zrakoplova (RPAS) agencije EMSA za dejavnosti spremljanja in nadzora ribištva ter za sodelovanje pri odzivanju na onesnaženje;

(b) sporazum o ravni storitev med agencijama EMSA in Frontex, ki je bil sklenjen leta 2013 ter se od tedaj redno obnavlja in širi. Sporazum se trenutno izvaja za nedoločen čas, zajema pa namenske pomorske storitve, ki jih agencija EMSA zagotavlja v podporo Evropskemu sistemu varovanja meja (EUROSUR) za Frontex, ter mehanizem, s katerim lahko agencija Frontex uporablja sistem daljinsko pilotiranega zrakoplova agencije EMSA za dejavnosti nadzora meje;

(c) sporazum o ravni storitev med agencijama EFCA in Frontex za zagotavljanje storitev v podporo dejavnostim agencije EFCA, vključno s storitvami zračnega nadzora in razporeditvijo pomorskih patruljnih plovil. Samodejno se obnavlja vsako leto;

(d) sporazum o ravni storitev med agencijama EFCA in Frontex za zagotavljanje storitev varovanja meja v okviru sistema EUROSUR. Samodejno se obnavlja vsako leto ter se redno posodablja in spreminja.

## 4. **KATALOG STORITEV**

V katalogu storitev so navedene storitve, ki so na voljo državam članicam in trem agencijam ter k izvajanju katerih prispevata dve agenciji ali več.

Ker funkcije obalne straže vključujejo ukrepe, „na podlagi izrednih dogodkov“ ([3]) in/ali ukrepe, „na podlagi spremljanja“ ([4]) , te tri agencije oblikujejo storitve v podporo takim ukrepom.

([3]) Ukrepi, „na podlagi izrednih dogodkov“: organi so v pripravljenosti za odziv na nepredvidene okoliščine, kadar se to od njih zahteva, npr. primeri iskanja in reševanja.

([4]) Ukrepi, „na podlagi spremljanja“: organi redno patruljirajo po morskih bazenih in jih preiskujejo, da bi ugotovili morebitne nezakonite okoliščine, npr. nezakonit ribolov ali plovila, vpletena v tihotapljenje ali nezakonite izpuste nafte.

Seznam storitev z informacijami o tem, kdo ima lahko dostop do njih in na kakšen način, so na voljo na spremni spletni platformi. Vzporedno s tem so v nadaljevanju na voljo opisi glavnih podatkovnih naborov, ki se uporabljajo pri zagotavljanju navedenih storitev.

Storitev je lahko sestavljena iz različnih podatkovnih naborov, povezanih podatkovnih zbirk, platform in orodij. Združuje lahko postopke zbiranja, upravljanja, izkoriščanja in vizualizacije podatkov.

### 4.1 **Položaji in značilnosti plovil ter povezani podatki**

Za zagotavljanje teh storitev se uporabljajo najrazličnejši viri podatkov. Storitve agencije EMSA na primer temeljijo na napredni obdelavi podatkov, ki so na voljo bodisi neposredno prek pomorskih aplikacij agencije bodisi iz zunanjih virov. Glede na uporabnika se lahko različne kombinacije podatkov pretakajo neposredno do nacionalnih sistemov, predstavijo na uporabniku prijaznem grafičnem vmesniku in prikažejo na mobilnih napravah. Podatki se pošiljajo glede na določene pravice do dostopa.

Nekateri glavni viri podatkov so:

(a) Zemeljski sistem samodejnega prepoznavanja

Zemeljski sistem samodejnega prepoznavanja (T-AIS) je pomorski oddajni sistem, ki temelji na oddajanju radijskih signalov zelo visokih frekvenc. Ladje pošiljajo poročila o identifikaciji, položaju in smeri ladje ter podatke o tovoru. V Evropi izmenjava sporočil sistema samodejnega prepoznavanja (AIS) poteka prek sistema SafeSeaNet (SSN).

(b) Sistem Unije za izmenjavo pomorskih informacij (SafeSeaNet)

Sistem Unije za izmenjavo pomorskih informacij (SSN) ([5]) je medsektorski in čezmejni sistem za souporabo in izmenjavo informacij, ki zagotavlja celostne pomorske storitve za namene pomorske varnosti, zaščite v pristaniščih in na morju, varstva morskega okolja, učinkovitost pomorskega prometa in prevoza ter poznavanja razmer na morju in pomorskega nadzora; sistem povezuje pomorske organe iz vse Evrope prek omrežja za izmenjavo pomorskih podatkov. Sistem SSN vključuje informacije o plovilih iz sistema AIS, sistemov obveznega poročanja, podatke o postankih v pristaniščih, nevarnem in onesnaževalnem blagu, varnosti, odpadkih in ostankih tovora ter informacije o izrednih dogodkih v zvezi z varnostjo.

Agencija EMSA je odgovorna za razvoj, upravljanje in vzdrževanje osrednjega sistema SSN ter vzpostavlja operativno interakcijo z uporabniki.

(c) Satelitski sistem samodejnega prepoznavanja

Tudi sateliti lahko sprejemajo sporočila o položaju iz sistema AIS. S satelitsko izmenjavo informacij AIS prek komercialnih ponudnikov se je povečal geografski obseg, v katerem je mogoče slediti ladjam; v takem primeru so podatki na voljo v manj kot eni uri.

Satelitski podatki AIS, ki so na voljo prek agencije EMSA ter se posredujejo agencijama EFCA in Frontex, zagotavljajo globalno pokritost.

(d) Sistem dolgega dometa za prepoznavanje in sledenje ladjam

Sistem dolgega dometa za prepoznavanje in sledenje ladjam (LRIT) je globalni sistem prepoznavanja ladij in njihovega sledenja na podlagi satelitskih komunikacij. Na podlagi predpisov Mednarodne pomorske organizacije potniške ladje, tovorne ladje (bruto tonaže 300 ali več) in mobilne vrtalne enote na morju na mednarodni potovanjih vsakih šest ur pošiljajo obvezna poročila o položaju. Agencija EMSA upravlja skupni podatkovni center LRIT, prek katerega lahko uporabniki držav, sodelujočih v skupnem podatkovnem centru LRIT EU, dostopajo do informacij LRIT o ladjah pod njihovo zastavo po vsem svetu.

Države članice prejemajo obvezna poročila o položaju brezplačno, saj povezane stroške plačuje agencija EMSA iz proračuna EU. Na voljo je ureditev, v kateri se lahko države članice odločijo za brezplačno izmenjavo podatkov o ladjah pod njihovo zastavo z drugimi državami članicami.

([5]) Z Direktivo 2002/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2002 o vzpostavitvi sistema spremljanja in obveščanja za ladijski promet ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/75/EGS (UL L 208, 5.8.2002, str. 10) (pozneje spremenjeno) je bil vzpostavljen sistem spremljanja in obveščanja za ladijski promet v Skupnosti „zaradi povečanja varnosti in učinkovitosti pomorskega prometa, izboljšanja odzivanja organov na izredne dogodke, nesreče ali potencialne nevarne razmere na morju, vključno z iskalnimi in reševalnimi akcijami, ter prispeva[nja] k boljšemu preprečevanju in odkrivanju onesnaževanja z ladjami“.

Hkrati lahko uporabniki držav, sodelujočih v skupnem podatkovnem centru LRIT EU, na zahtevo, vendar za plačilo, prejmejo podatke o plovilih pod katero koli zastavo, ki so namenjena ali plujejo znotraj 1 000 morskih milj v vodah EU.

(e) Osrednja referenčna pomorska podatkovna zbirka agencije EMSA

Agencija EMSA upravlja številne pomorske osrednje podatkovne zbirke. Posebno zanimive (tudi v povezavi z evropskim okoljem enotnega okenca za pomorski sektor) so osrednja podatkovna zbirka o organizacijah (COD), osrednja podatkovna zbirka Hazmat (CHD) in osrednja podatkovna zbirka o ladjah (CSD).

V osrednji podatkovni zbirki o organizacijah (COD) so shranjene informacije o javnih organizacijah, kot so lokalni in nacionalni organi, vključeni v ekosistem SafeSeaNet. Prvotni namen podatkovne zbirke COD je bil, da bi bila podatkovna zbirka o infrastrukturah za spremljanje prometa na kopnem, s čimer bi se poenostavila in pospešila izmenjava informacij o organih in obalnih postajah, ki so jih države članice določile na podlagi člena 22 Direktive 2002/59/ES o vzpostavitvi sistema spremljanja in obveščanja za ladijski promet.

Osrednja podatkovna zbirka o ladjah (CSD) se lahko uporablja za navzkrižno preverjanje podatkov o identiteti ladij (identifikacijska številka IMO, številka MMSI, ime, klicni znak in zastava), shranjenih v nacionalnih podatkovnih zbirkah o ladjah ali prejetih od strani, ki poročajo. Na voljo so tudi podatki o ladji (npr. tonaža, dolžina, širina) so na voljo, kadar jih zagotovijo ustrezni deležniki. Podatkovna zbirka CSD, ki jo gosti agencija EMSA, zagotavlja skupno storitev za notranje uporabnike agencije EMSA ter vse države članice.

Glavni cilj osrednje podatkovne zbirke Hazmat (CHD) je izboljšati kakovost poročanja o nevarnem in onesnaževalnem blagu v sistemu SafeSeaNet. Ta podatkovna zbirka vključuje celovit seznam vsega nevarnega in onesnaževalnega blaga, ki ga je treba prijaviti na podlagi Direktive 2002/59/ES o vzpostavitvi sistema spremljanja in obveščanja za ladijski promet ([6]). Zagotavlja tudi dostop do podatkovne zbirke informativnih listov o kemikalijah na morju (MAR-CIS) s podatki o povezanih nevarnostih in tveganjih zaradi nevarnih in onesnaževalnih proizvodov. Podatkovna zbirka CHD je na voljo organom držav članic, industriji in splošni javnosti.

(f) Podatki in informacije o ribištvu

Agencija EFCA v okviru načrtov skupne uporabe in mednarodnih zavez prejema najrazličnejše podatke in storitve v zvezi z ribištvom, ki jih zagotavljajo pristojni organi držav članic in mednarodne organizacije.

— Sistem za spremljanje plovil

Sistem za spremljanje plovil (VMS) je satelitski sistem za spremljanje, ki v rednih intervalih zagotavlja podatke ribiškim organom države zastave o lokaciji, smeri in hitrosti ribiških plovil. Uporaba tega sistema je v EU obvezna za ribiška plovila skupne dolžine 12 metrov ali več ([7]).

Ribiška plovila so opremljena s terminalom, ki je nameščen na krovu in zaščiten pred posegi. Ta terminal prek satelita sprejema podatke o položaju iz globalnega navigacijskega satelitskega sistema (GNSS) in nato prek satelita pošilja, običajno vsako uro ali vsaki dve uri (največ), podatke VMS kopenski zemeljski postaji za nadaljnji prenos do ustreznega centra za spremljanje ribištva. Sistem je zasnovan za povsem samodejno delovanje brez ročnega vnašanja.

Sistem VMS se uporablja za preverjanje položaja plovila v skoraj realnem času in preteklih položajev ribiškega plovila za skladnost z evidencami ulova, za podporo izvajanju zakonodaje o dejavnostih nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter za pomoč funkcijam obalne straže. Agencija EFCA v okviru načrtov skupne uporabe prejema podatke VMS od vseh držav članic EU, vključenih v posamezni načrt skupne uporabe. Države članice agenciji EFCA pošiljajo tudi podatke VMS, ki so jih prejele od plovil tretje države z dovoljenjem za ribolov v njihovih vodah.

Ker agencija EFCA usklajuje tudi načrte skupne uporabe v mednarodnih vodah, organizacije za upravljanje ribištva pošiljajo agenciji EFCA podatke VMS od ribiških plovil tretjih držav, ki so dejavna v teh vodah.

([6]) Direktiva 2002/59/ES.

([7]) Izvzetja se uporabljajo v skladu s členom 9(5) Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike, o spremembi uredb (ES) št. 847/96, (ES) št. 2371/2002, (ES) št. 811/2004, (ES) št. 768/2005, (ES) št. 2115/2005, (ES) št. 2166/2005, (ES) št. 388/2006, (ES) št. 509/2007, (ES) št. 676/2007, (ES) št. 1098/2007, (ES) št. 1300/2008, (ES) št. 1342/2008 in razveljavitvi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1627/94 in (ES) št. 1966/2006 (UL L 343, 22.12.2009, str. 1).

— Sistem elektronskega zapisovanja in poročanja

Sistem elektronskega zapisovanja in poročanja (ERS) se uporablja za samodejno izmenjavo podatkov o ribolovnih dejavnostih. Te podatke sporočajo ribiška plovila nacionalnim organom države zastave, izmenjujejo pa se prek sistema ERS na podlagi standardnega formata in protokola med državo zastave in drugimi stranmi (obalno državo, državo nadzora, agencijo EFCA). Sistem ERS se uporablja za ribolovne ladijske dnevnike EU (vključno z deklaracijami o ulovu in iztovarjanju itd.), agencija EFCA pa prejema podatke za vnaprej določen seznam plovil.

### 4.2 **Viri, ki temeljijo na opazovanju Zemlje**

(a) Storitev programa Copernicus za pomorski nadzor

(b) Satelitski posnetki sintetičnoodprtinskega radarja (SAR)

Senzorji sintetičnoodprtinskega radarja (SAR) uporabljajo mikrovalovne frekvence za pridobivanje meritev s povratnim sipanjem s spodaj zaznane površine (morja ali kopnega). Posnetke je mogoče pridobiti ne glede na vremenske razmere in oblačnost ter kadar koli podnevi ali ponoči.

Posnetki oceana z radarjem SAR so zelo odvisni od razburkanosti gladine zaradi vetra na morju. Z meritvami višine valov nastali posnetki prikazujejo značilnosti, ki izstopajo iz ozadja; plovila in druge umetne strukture so na primer videti kot svetle pike, razlitja nafte ali območja z zelo šibkim vetrom pa so videti kot temne oblike.

(c) Optični satelitski posnetki

Optični posnetki lahko zagotovijo veliko informacij v različnih spektralnih pasovih. Zaradi kombinacije rdečih, zelenih in modrih (RGB) frekvenc in višjega kontrasta omogočajo lažjo interpretacijo posnetkov in prepoznavanje objektov, vendar so zelo odvisni od sončne svetlobe in vremenskih razmer. Optični senzorji ne morejo zajeti posnetkov ponoči ali v oblačnem vremenu.

(d) Storitev programa Copernicus za spremljanje morskega okolja ([8])

(e) Oceanografski satelitski produkti

Nekateri sateliti Sentinel so namenjeni spremljanju oceanov z instrumenti, kot so višinomeri, radiometri in optični instrumenti z namenskimi spektralnimi pasovi. Te tri vrste senzorjev (npr. na satelitih Sentinel-3 in Sentinel-6) omogočajo referenčno opazovanje za pridobitev kakršnih koli informacij o stanju oceanov in fizikalnih podatkov za pripravo oceanskih napovedi: tokov, valov, morske gladine, morskega ledu, temperature, slanosti. V kombinaciji s številnimi viri optičnih posnetkov zagotavljajo tudi opazovanja biogeokemične vsebine na morju (tudi za povezane napovedi).

### 4.3 **Viri, ki temeljijo na zračnih platformah**

(a) Sistemi daljinsko pilotiranega zrakoplova

Storitve sistemov daljinsko pilotiranega zrakoplova (RPAS) pomagajo pri operacijah pomorskega nadzora ter podpirajo organe, vključene v funkcije obalne straže, ki jih izvajajo države članice in agencije EU, kot so:

— odkrivanje onesnaženja morja in spremljanje emisij,

— odkrivanje nezakonitega ribolova, boj proti trgovini z drogami in nezakonito priseljevanje,

— podpora operacijam odzivanja na onesnaženje morja,

— operacije iskanja in reševanja,

— podpora dejavnostim kazenskega pregona.

Kot dodatno orodje v celotni verigi nadzora lahko daljinsko pilotirani zrakoplovi letijo dolgo (več kot 10 ur, odvisno od sistema). To omogoča spremljanje velikih območij, sistemi RPAS pa lahko po potrebi ostanejo na lokaciji podnevi in ponoči.

Trenutni portfelj sistemov RPAS agencije EMSA vključuje sisteme navpičnega vzleta in pristanka (VTOL) ter sisteme daljinsko pilotiranih zrakoplovov s fiksnimi krili, med katerimi nekateri uporabljajo satelitsko komunikacijo za omogočanje operacij zunaj vidnega polja. Sistemi RPAS za operacije VTOL so posebno uporabni za nadzor ribištva,

([8]) http://marine.copernicus.eu/about-us/about-your-copernicus-marine-service/.

spremljanje emisij z ladij (z uporabo detektorjev v izpuhu ladje) in operacije odzivanja na onesnaženje. Glede na svojo največjo maso uporabnega tovora lahko sistemi RPAS nosijo niz senzorjev, kot so optične in/ali infrardeče videokamere za dnevni/nočni nadzor, infrardeče sevanje in/ali radarski senzorji za zaznavanje ladij in naftnih madežev.

Pretok videovsebin v živo in podatki, zbrani prek sistemov RPAS, se pošiljajo prek spletnega podatkovnega centra za sisteme RPAS, ki omogoča dostop z delovnega mesta in/ali na oddaljenih lokacijah. Podatki se združijo s sliko pomorskega stanja, ki je že na voljo z vključitvijo drugih storitev pomorskega nadzora.

(b) Viri, ki temeljijo na zrakoplovih s človeško posadko

Storitve, ki jih upravlja človek, omogočajo spremljanje v realnem času, med drugim „predmejnih“ območij interesa, podatki o nadzoru pa so prosilcem na voljo neposredno med operacijo.

Senzorji, nameščeni na zračno platformo, omogočajo pretok videov in informacij v realnem času, ki se prenašajo neposredno v prostor za spremljanje ter partnerske centre za usklajevanje v EU.

Glavni cilj je podpreti nacionalne organe držav članic in pridruženih schengenskih držav, vključenih v funkcije obalne straže, agencije EU in subjekte v dejavnosti nadzora in spremljanja na določenem območju interesa, s poudarkom na „predmejnih“ območjih EU.

Večnamenski zračni nadzor podpira uporabnike, vključene v:

— dejavnosti pomorskega nadzora, povezane s funkcijami obalne straže,

— odkrivanje ladij v stiski, z uvedbo iskalnih in reševalnih operacij, ter nadaljnje sodelovanje z nacionalnimi iskalnimi in reševalnimi organi na zahtevo,

— boj proti nezakonitim migracijam in čezmejnemu kriminalu.

Agenciji Frontex in EFCA zagotavljata te storitve na podlagi skupne medinstitucionalne okvire pogodbe.

### 4.4 **Drugi glavni viri podatkov**

(a) Meteorološko-oceanografski podatki

Na voljo so najrazličnejši meteorološko-oceanografski podatki, ki so bili vključeni v sisteme agencije EMSA. Podatkovni nabori so opisani v nadaljevanju.

— Evropska mreža za pomorsko opazovanje in podatke (EMODNet) ([9]) omogoča dostop do podatkov z več kot 1 500 platform na kraju samem. Informacije so geolocirane in se delijo glede na vrsto platforme.

— Evropska organizacija za uporabo meteoroloških satelitov (EUMETSTAT) ([10]) zagotavlja dostop do meteoroloških satelitov, ki zaznavajo oceane pri grobi ločljivosti, vendar v realnem času, posebej za storitve napovedovanja vremena in spremljanje gladine oceanov.

— Storitev programa Copernicus za spremljanje morskega okolja (CMEMS) izkorišča satelitske in vremenske podatke ter podatke na kraju samem za zagotavljanje operativnih storitev oceanskih napovedi za modri ocean (temperatura, tokovi, vodna gladina, vetrovi, valovi), beli ocean (več kot 10 parametrov morskega ledu, vključno s koncentracijo, debelino, premikanjem in ledenimi gorami) in zeleni ocean (klorofil, plankton, optične lastnosti, hranila, proizvodi iz ogljika in kemična sestava, kot so železo, fosfati, nitrati).

— Storitev programa Copernicus za spremljanje ozračja (CAMS) ([11]) zagotavlja napovedi za različne plasti ozračja o njegovi vsebnosti

— žveplovega dioksida,

— dušikovega dioksida,

— ogljikovega dioksida.

([9]) www.emodnet.eu/what-emodnet
([10]) www.eumetsat.int/website/home/AboutUs/WhoWeAre/index.html
([11]) https://www.ecmwf.int/en/about/what-we-do/environmental-services/copernicus-atmosphere-monitoring-service

(b) Dodatne informacije v zvezi z ladjami in potovanji

Države članice lahko prek sistemov agencije EMSA izmenjujejo tudi druge podatke (o ladjah, potovanjih, inšpekcijskih pregledih in druge povezane informacije). To med drugim vključuje: podatke o inšpekcijskih pregledih in opozorila glede mednarodnih predpisov ali predpisov EU (THETIS, THETIS-EU); poročila o preiskavah nesreč (EMCIP); podatke o izdajanju spričeval pomorščakom (STCW-IS); odobritve pomorske opreme (MarED); priglasitve prihodov v pristanišče in odhodov iz njih, prevoza nevarnega blaga in poročil o izrednih dogodkih (SafeSeaNet).

### 4.5 **Orodja za analizo in vizualizacijo podatkov**

Kot je bilo že navedeno, je treba izkoriščati in vizualizirati podatke ter povezane podatkovne zbirke. Nekatera povezana orodja in platforme so navedeni v nadaljevanju.

(a) Algoritmi samodejnega spremljanja vedenja (ABM)/storitev odkrivanja anomalij

Pri samodejnem spremljanju vedenja gre za orodja na podlagi algoritmov, ki analizirajo položaje ladij, da bi odkrili določeno vedenje ladij in opozorili ustreznega upravljavca. Doslej je bilo razvitih več kot 20 algoritmov, med drugim algoritmi za vstop na območje interesa, za srečanje dveh ladij na morju in za ladjo, ki se približuje obali. Vsa orodja samodejnega spremljanja vedenja lahko neposredno izbere in konfigurira uporabnik; upravljavci samodejno prejmejo opozorilo v realnem času prek elektronske pošte ali prek grafičnega uporabniškega vmesnika sistema SafeSeaNet (SEG).

Orodja samodejnega spremljanje vedenja uporablja vse več držav članic EU in organov v različnih operativnih okvirih, kot so nadzor ribištva, nadzor meje, varovanje, varnost pomorskega prometa, varstvo obale in varstvo okolja.

Državam članicam in agenciji EFCA so na voljo prek celostnih pomorskih storitev (IMS) agencije EMSA. Povezana platforma je SEG. Prek aplikacije za poročanje o skupnih operacijah (JORA) se na podlagi izmenjave med sistemi zagotovijo tudi agenciji Frontex. Na platformi agencije Frontex so znani kot storitev odkrivanja anomalij.

(b) Produkti opazovanja Zemlje z dodano vrednostjo

Produkti z dodano vrednostjo pomagajo uporabnikom z ekstrakcijo posebno koristnih informacij iz osnovnih posnetkov, s čimer omogočajo organom hitrejšo in učinkovitejšo analizo objektov, značilnosti ali dejavnosti na morju na višji ravni. Produkti z dodano vrednostjo se lahko zagotavljajo bodisi kot plast na vrhu izvirnega satelitskega posnetka bodisi kot ločena plast informacij, na primer vektorska plast, ali kot napoved ali ponovna analiza/napoved podnebja. Med produkti z dodano vrednostjo, ki so trenutno na voljo uporabnikom, so:

— zaznavanje plovil,

— zaznavanje značilnosti,

— zaznavanje dejavnosti,

— zaznavanje razlitij nafte,

— informacije o vetru in valovih.

Ti produkti opazovanja Zemlje z dodano vrednostjo so prek celostnih pomorskih storitev (IMS) agencije EMSA na voljo državam članicam in agenciji EFCA. Na točki uporabe so lahko za države članice in agencijo EFCA brezplačni, saj se financiranje lahko krije v okviru storitve programa Copernicus za pomorski nadzor ob pomoči storitve programa Copernicus za spremljanje morskega okolja ([12]). Vizualizirajo se lahko v vmesniku SEG in se lahko prek aplikacije JORA na podlagi izmenjave med sistemi zagotovijo tudi agenciji Frontex. Na platformi agencije Frontex so znani kot storitev zaznavanja plovil (VDS) in storitev zaznavanja dejavnosti.

(c) Korelacija plovil pri opazovanju Zemlje

Plovila, zaznana s sintetičnoodprtinskim radarjem, in optični posnetki se korelirajo glede na podatke o plovilih (npr. podatki AIS, LRIT in VMS). Tako je mogoče dobiti pregled, katera plovila poročajo na določenem območju in katera ne. Te informacije se prikažejo v dveh vektorskih plasteh:

— storitev zaznavanja plovil, korelirana z informacijami o poročanju plovil (plovilo, zaznano s satelitom, se lahko poveže z informacijami o poročanju plovil in torej identificira), in

— storitev zaznavanja plovil, ki ni korelirana z informacijami o poročanju plovil (plovila, ki ga zazna satelit, ni mogoče povezati z informacijami o poročanju plovil in identifikacija plovila torej ni mogoča).

([12]) https://marine.copernicus.eu/access-data/myocean-viewer.

Uporabniki prejmejo zgolj korelacije informacij o poročanju plovil, za katere so prejele ustrezne pravice do dostopa.

### 4.6 **Druge pomorske informacijske platforme**

Agencije so na podlagi potreb svojih posebnih skupnosti uporabnikov in pooblastil razvile različne informacijske platforme. Te platforme v skladu s potrebami in pravicami do dostopa združujejo nekatere zgoraj opisane podatke in orodja. Glavne platforme so:

(a) Evropska agencija za nadzor ribištva (EFCA): celostna pomorska storitev (IMS) agencije EMSA zagotavlja celostno sliko pomorske osveščenosti, ki je posebej prilagojena za nadzor ribištva ter tako podpira dejavnosti držav članic za nadzor ribištva. Temelji na vmesniku SEG, ki ga je razvila agencija EMSA.

Celostna pomorska storitev (IMS) agencije EMSA lahko v realnem času združi nabore podatkov o položajih, zbrane prek kanalov, kot so VMS, zemeljski in satelitski AIS ter poročila in satelitski posnetki LRIT in VDS, zagotovljeni prek storitve programa Copernicus za pomorski nadzor.

Aplikacija vključuje veliko različnih funkcij in referenčnih podatkovnih naborov ter lahko omogoča izvajanje posebnih nalog nadzora ribištva. Te naloge segajo od spremljanja ribolovnih dejavnosti v vodah EU in regionalnih organizacij za upravljanje ribištva do zagotavljanja verodostojnega vira informacij o preteklih gibanjih plovil (kar ni omejeno na ribiška plovila) za preverjanje potrdil o ulovu IUU (uredba o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu ([13])).

Poleg tega vključevanje ribolovnih informacij o morskih mejah in ribolovnih območjih ter, kar je še pomembneje, o posebnih lastnostih ribolovnih dejavnosti ribolovnih plovil, kot so vrste plovil Organizacije za prehrano in kmetijstvo (FAO), vrste opreme, zunanje oznake registra flote Unije (CFR) in informacije o dovoljenih za ribolov, omogoča napredne funkcije filtriranja in iskanja. Med številnimi funkcijami so:

— pametno iskanje in napredno iskanje:

pametno iskanje plovil v realnem času z različnimi identifikatorji. Napredno iskanje po širšem sklopu lastnosti (tj. vrsta opreme, identifikator Mednarodne komisije za ohranitev tunov v Atlantiku), ki omogoča dostop do preteklih položajev;

— sledenje posameznemu plovilu in več plovilom:

mogoče je sledenje v realnem času in/ali za nazaj za posamezna plovila in več plovil.

Visokofrekvenčni podatki o položaju in zmožnost združevanja različnih virov podatkov o položajih omogoča celovito spremljanje dejavnosti (tj. dejavnosti pretovarjanja in ribolova, spremljanje dostopa);

— samodejno spremljanje vedenja (ABM):

opozorila ABM temeljijo na posebnih algoritmih, opredeljenih v skladu z operativnimi potrebami. Sistemi ABM so zlasti koristni za zaznavanje plovil, ki vstopajo na zaprta območja (tj. RTC), ali določenih ravnanj (tj. pretovarjanje);

— izvoz in nalaganje:

rezultate poizvedb, kot so sledenje, iskanja plovil in opozorila ABM, je mogoče izvoziti v različnih formatih. Položaje plovil in datoteke o območjih je mogoče uvoziti in jih povezati z obstoječimi plovili.

(b) Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA): vmesnik SEG je glavna platforma za vizualizacijo sistema SafeSeaNet in celostnih pomorskih storitev, vključno s samodejnim spremljanjem vedenja, za večino skupnosti uporabnikov. Do celostnih pomorskih storitev je mogoče dostopati prek spletnega grafičnega uporabniškega vmesnika SEG, ki je na voljo na namiznih, prenosnih in mobilnih napravah (prek aplikacije IMS). Te storitve so na voljo tudi na vmesnikih s komunikacijo med sistemi, ki uporabnikom omogočajo ogled celostnih podatkov na lastnih sistemih in prejemanje opozoril o posebnih vnaprej določenih primerih nadzora.

([13]) Uredba Sveta (ES) št. 1005/2008 z dne 29. septembra 2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvračanje od njega ter za njegovo odpravljanje in o spremembi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1936/2001 in (ES) št. 601/2004 ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 1093/94 in (ES) št. 1447/1999 (UL L 286, 29.10.2008, str. 1).

— Platforma SEG:

Platforma SEG vključuje in združuje številne različne vrste podatkov, vključno s podatki, ki jih zagotovi končni uporabnik, da bi se zagotovila kar najbolj celovita in ažurna pomorska slika. To ponuja storitev, ki je posebej prilagojena uporabnikovim zahtevam, podatke pa je mogoče enostavno in izbirno souporabljati na podlagi sklopa edinstvenih zmogljivosti.

— Viri podatkov:

podatki se ekstrahirajo iz: sistemov za sledenje plovilom (zemeljski AIS, LRIT in VMS); globalnega pretakanja satelitskega AIS; satelitskih posnetkov iz opazovanja Zemlje in povezanih produktov; okrepljene možnosti iskanja in reševanja (E-SARSURPIC); dodatnih informacij o ladjah in potovanjih (v zvezi z nevarnimi materiali (Hazmat), pristanišči, odpadki, varnostjo in izrednimi dogodki); navtičnih kart in meteorološko-oceanografskih podatkov. Za dodatne podrobnosti glej oddelke 4.1, 4.2 in 4.3.

— Podatki, namenjeni različnim funkcijam:

celostne pomorske storitve so na voljo vsem pomorskim organom in se odzivajo na potrebe uporabnikov iz najrazličnejših funkcij. Uporabniki lahko ustrezne informacije, ki se nanašajo na posamezne funkcije, izmenjujejo z drugimi nacionalnimi, regionalnimi in mednarodnimi organi za misije na morju.

— Podatki uporabnikov:

uporabniki lahko tudi zagotovijo svoje lastne podatke, ki jih je mogoče korelirati z drugimi podatki, jih nato poslati nazaj uporabnikom in tistim, s katerimi jih ti želijo deliti.

— Obseg in geografska pokritost:

na različnih geografskih ravneh (nacionalni, regionalni in mednarodni) si je mogoče izmenjavati različno podrobne podatke. Uporabniki lahko izbirajo med tem, da prejmejo splošen pregled ali specifične podatke, ki pokrivajo zanje najbolj zanimiva področja. Poizvedujejo lahko tudi o določenem obdobju v preteklosti, tudi do 36 mesecev nazaj.

— Upravljanje pravic do dostopa:

politike distribucije določajo lastniki podatkov in informacij ob upoštevanju kompleksnih okolij upravljanja pravic do dostopa.

— Samodejno spremljanje vedenja (ABM):

na algoritmih temelječi sistem ABM analizira položaje ladij za zaznavanje neobičajnega in posebnega vedenja plovila. Uporabniki prejmejo opozorila samodejno in v realnem času, kadar so zaznani določeni vzorci vedenja.

Hkrati je glavna platforma za upravljanje produktov opazovanja Zemlje podatkovno središče za opazovanje Zemlje. Za operativne podatke sistemov RPAS je glavna platforma podatkovno središče RPAS.

(c) Agencija Frontex:

— Sistem EUROSUR:

V skladu z Uredbo (EU) 2019/1896 o evropski mejni in obalni straži je Evropski sistem varovanja meja (EUROSUR) okvir za izmenjavo informacij in sodelovanje med evropskimi mejnimi in obalnimi stražami pri izvajanju nalog upravljanja meja. Sestavljen je iz več elementov, med njimi najrazličnejših storitev sistema EUROSUR za združevanje podatkov (EFS), ki prispevajo k izdelavi evropske slike razmer in podpirajo države članice pri določitvi njihovih nacionalnih slik razmer. Te storitve temeljijo na skupni uporabi orodij za nadzor in medagencijskem sodelovanju na ravni EU, med drugim z zagotavljanjem varnostnih storitev programa Copernicus (storitve programa Copernicus za nadzor meja).

Storitve EFS zbirajo podatke iz različnih podatkovnih virov in platform ter jih združijo v prilagojene informacijske storitve, povezane z evropskim integriranim upravljanjem meja. Te storitve se nato zagotavljajo organom in drugim partnerjem v državah članicah EU in pridruženih schengenskih državah.

— Aplikacija JORA:

V okviru sistema EUROSUR se aplikacija za poročanje o skupnih operacijah (JORA) uporablja za upravljanje podatkovnih tokov ter izmenjavo občutljivih in neobčutljivih podatkov brez stopnje zaupnosti med agencijo Frontex ter njenimi notranjimi in zunanjimi deležniki.

Agencija Frontex je aplikacijo JORA uvedla januarja 2011 kot spletno rešitev za izmenjavo operativnih informacij, od tedaj pa se redno razvija in je z leti postopno pridobila nove funkcije. Danes je to vrhunska rešitev za izmenjavo informacij, vključno z operativno statistiko in osebnimi podatki, in uporabnikom sistema zagotavlja različne storitve sistema EUROSUR za združevanje podatkov. Prek aplikacije JORA je bilo zbranih več kot pol milijona poročil, kar znatno prispeva k evropski sliki razmer.

## 5. KATALOG O KREPITVI ZMOGLJIVOSTI IN USPOSABLJANJU

### 5.1 Krepitev zmogljivosti in usposabljanje

Skupni, standardizirani in primerljivi programi za krepitev zmogljivosti in usposabljanje so nujni za učinkovito in uspešno sodelovanje obalnih straž. Da bi lahko začeli reševati izzive v zvezi z izobraževanjem in usposabljanjem na tem področju, je Generalni direktorat Komisije za pomorske zadeve in ribištvo financiral projekt za akademije obalnih straž ([14]) (projekt mreže akademij za funkcije evropske obalne straže, ECGFA Net) med letoma 2015 in 2019.

Glavni cilj tega projekta je bil okrepiti sodelovanje na področju izobraževanja za funkcije obalne straže, omogočiti interoperabilnost in sodelovanje med različnimi organi, ki te funkcije izvajajo, ter okrepiti skladnost in uspešnost teh dejavnosti. Projekt je zajemal program izmenjave (med drugim program izmenjave uradnikov na delovnem mestu ter program tečajev usposabljanja za druge organe), razvoj sektorskega ogrodja kvalifikacij in razvoj namenskega portala.

Cilj sektorskega ogrodja kvalifikacij je zagotoviti akademijam obalne straže sredstva za primerjavo kvalifikacij. Gre za prostovoljno ogrodje za opis, kaj bi imetniki različnih kvalifikacij morali vedeti, razumeti in biti sposobni opravljati na različnih ravneh, da lahko izvajajo naloge v zvezi s funkcijami obalne straže ([15]). Sektorsko ogrodje kvalifikacij bi torej lahko bilo podlaga za razvoj programov izobraževanja in krepitve zmogljivosti za akademije obalne straže v zvezi s sodelovanjem obalnih straž in skupnimi operacijami. Sektorsko ogrodje kvalifikacij je na voljo na portalu za usposabljanje za funkcije evropske obalne straže ([16]).

Ker sta krepitev zmogljivosti in usposabljanje eno od petih področij sodelovanja obalnih straž, vse tri agencije vključujejo rezultate ustreznih projektov v svoj obstoječi okvir sodelovanja.

### 5.2 Katalog usposabljanja

Glavni namen kataloga usposabljanja je zagotoviti seznam vseh tečajev usposabljanja, ki jih trenutno izvajajo vse tri agencije. V katalogu so na zahtevo držav članic navedeni vsi tečaji, ki so na voljo, in ne le tisti, v katere sta vključeni dve ali več agencij. Kjer je primerno, so na seznamih navedena tudi ustrezna področja sodelovanja za zadevni tečaj usposabljanja.

Uporabniki lahko s kratkim pregledom ugotovijo, ali razpoložljivi tečaj ustreza njihovim potrebam. Tak pregled lahko zajema eno ali več od naslednjega:

— namen tečaja,

— cilje tečaja in

— ciljno občinstvo tečaja.

Katalog, ki je na voljo prek namenske spletne platforme, je razdeljen med tečaje usposabljanja, ki se izvajajo osebno, in tiste, ki jih agencije zagotavljajo prek ene od svojih platform za usposabljanje z e-učenjem ([17]). Na začetku vsakega oddelka kataloga so ustrezne spletne povezave, na katerih lahko uporabniki dalje preverjajo podrobnosti o posameznem tečaju s seznama, med drugim o načinih dostopa do teh tečajev usposabljanja in prijave nanje ([18]). Dodatne podrobnosti je mogoče pridobiti tudi tako, da se vzpostavi stik z ustrezno agencijo prek navedenih e-poštnih naslovov.

([14]) Projekt je bil financiran v treh fazah: EASME/EMFF/2014/1.2.1.1; EASME/EMFF/2016/1.2.1.11; in EASME/EMFF/2018/1.2.1.3.
([15]) https://ecgff-trainingportal.efca.europa.eu/pages/100-what-is-sqfcgf-and-its-purpose
([16]) https://ecgff-trainingportal.efca.europa.eu/pages/99-visual-tool-of-the-sqfcgf
([17]) Zaradi posledic pandemije v letu 2020 je bila oblika nekaterih tečajev spremenjena v spletne seminarje.
([18]) Tečaji usposabljanja agencije Frontex se večinoma organizirajo za pripravo na uvajanje članov ekip evropske mejne in obalne straže. Od držav članic se zato pričakuje, da se odzovejo na poziv za imenovanje udeležencev in na prejeta vabila ter da ne navedejo vnaprej svojih preferenc za udeležbo na različnih tečajih usposabljanja.

Številne tečaje usposabljanja sta razvili dve ali celo vse tri agencije, zato so lahko v izvajanje teh tečajev vključeni predavatelji in/ali objekti vsake posamezne agencije. Predvideno je tudi, da bodo sčasoma razviti dodatni skupni tečaji usposabljanja kot dopolnitev tistih, ki se že izvajajo.

Kot je navedeno zgoraj, so dodatne podrobnosti o vseh teh tečajih na voljo v katalogu usposabljanja in bodo obenem na voljo na spletni platformi.

## 6. SMERNICE O DOBRIH PRAKSAH IN KATALOG PRIROČNIKOV

Cilj smernic o dobrih praksah in kataloga priročnikov je določiti celovit seznam vseh takih dokumentov, ki so na voljo v teh treh agencijah, ne le tistih, pri katerih sta vključeni dve ali več agencij, ter smernic, ki so na voljo s forumov o sodelovanju obalnih straž. Katalog ponuja uporabnikom priročnika kratek pregled vsakega dokumenta.

V tem pogledu bi bil konceptualni model večfunkcijskih pomorskih operacij, ki ga je razvil evropski forum za funkcije obalne straže (ECGFF), ustrezen za souporabo zmogljivosti, za načrtovanje in izvajanje večnamenskih operacij ter za souporabo sredstev in drugih zmogljivosti, kolikor te dejavnosti usklajujejo zadevne agencije in se z njimi strinjajo pristojni organi zadevnih držav članic.

Katalog, ki ga upravlja agencija EFCA v tesnem sodelovanju z drugima dvema agencijama in Komisijo, bo na voljo na spletni platformi in vključuje spletno povezavo, na kateri so na voljo dodatne podrobnosti.

## 7. REGIONALNO/MEDNARODNO/DVOSTRANSKO/VEČSTRANSKO SODELOVANJE

Po vsej Evropi obstajajo številni uveljavljeni sporazumi in/ali mehanizmi regionalnega/mednarodnega/dvostranskega/večstranskega sodelovanja, ki zajemajo najrazličnejše teme v zvezi s pomorstvom. Večina teh sporazumov zajema tudi nekatere vidike funkcij obalne straže, mnogi med njimi pa presegajo evropske meje in so vanje lahko vključene številne tretje države. Obstajajo tudi najrazličnejši bolj lokalni sporazumi in mehanizmi med sosednjimi državami na dvostranski ali večstranski podlagi.

Pravna podlaga, področje uporabe, kompleksnosti, obveznosti, sankcije itd., ki so povezani z vsemi temi mehanizmi, se znatno razlikujejo. Nekateri imajo lahko trdno pravno podlago z jasno določenimi obveznostmi in omejenim številom pogodbenih strank. Drugi mehanizmi so morda v smislu udeležbe prostovoljni, v smislu obveznosti nezavezujoči ter odprti za najrazličnejše deležnike. Cilj priročnika ni kategorizirati mehanizme ali številčno določiti morebitne obveznosti za sodelujoče, temveč zagotoviti pregled z navedbo mehanizmov, njihovega splošnega področja dejavnosti in njihovih deležnikov.

Da bi omogočili oceno teh najrazličnejših mehanizmov, so v priročniku ter priloženih katalogih in informativnih listih evidentirani in navedeni nekateri glavni sporazumi poleg izbora drugih dvostranskih in večstranskih sporazumov. Ta seznam, ki bo na voljo prek namenske spletne platforme, vključuje kratek opis na višji ravni za vsak mehanizem ter hiperpovezavo do ustreznega spletišča, kjer je primerno. Navedene so tudi države, ki sodelujejo v posameznem sporazumu ali so z njim povezane.

Čeprav namen seznama ni zagotoviti celovito sliko o vsakem posameznem obstoječem sporazumu, pa ta kljub temu ponuja širok reprezentativen vzorec dosedanjega razvoja in izvajanja. S tem imajo uporabniki priročnika na voljo elemente, ki bi lahko bili podlaga za razvoj njihovih lastnih mehanizmov, kar je osrednje načelo in eden od ciljev priročnika.

Opozoriti je treba tudi na strategijo Evropske unije za pomorsko varnost kot enega od krovnih instrumentov EU za pomorski multilateralizem. Strategija spodbuja celovit, medsektorski in čezmejni, skladen in stroškovno učinkovit pristop na evropski, regionalni in nacionalni ravni.

Vse tri agencije so od spremembe svojih ustanovitvenih uredb podprle pobude o sodelovanju obalnih straž na regionalni ravni, kot sta evropski forum o funkcijah obalne straže (ECGFF) in sredozemski forum o funkcijah obalne straže (MCGFF).

**Evropski forum o funkcijah obalne straže (ECGFF)**

Evropski forum o funkcijah obalne straže (ECGFF) ([19]) je samoupraven, nezavezujoč, prostovoljen, neodvisen in nepolitičen forum z izkušnjami pri nadzoru meje. V njem so združeni organi obalne straže iz 22 držav članic EU in dveh pridruženih schengenskih držav ter predstavniki institucij in organov EU s pristojnostmi, povezanimi s funkcijami obalne straže EU.

Komisija in agencije forum podpirajo že vse od njegove ustanovitve leta 2009. Forum ima rotirajoče predsedstvo, ki je odgovorno za izvajanje letnega programa, določenega na začetku predsedovanja. Agencije podpirajo izvajanje tega delovnega programa tako, da skupaj vodijo tematske delavnice.

Agencije tudi sodelujejo v različnih posebnih projektih, ki jih izvaja forum za zagotovitev kontinuitete in združljivosti z njihovim delom.

## 8. INFORMATIVNI LISTI DRŽAV

### 8.1 Namen

Glavni namen informativnih listov držav je zagotoviti enostaven referenčni dokument z naslednjimi informacijami:

(a) nacionalne kontaktne točke na ministrstvih in na strateški ravni z ustreznimi kontaktnimi podatki, tj. e-pošto in telefonskimi številkami;

(b) ministrstva/oddelki/agencije/organizacije, vključeni v različne funkcije obalne straže, z njihovimi naslovi, kontaktnimi podatki za stalno dosegljivost (telefonska številka in e-pošta) in ustreznim spletiščem, če je primerno;

(c) na informativnem listu je opredeljena tudi glavna organizacija, odgovorna za vsako posamezno funkcijo obalne straže, poleg morebitnih drugih organizacij, ki opravljajo vlogo v zvezi s temi funkcijami ali so zanje odgovorne. Navedeno bo tudi, ali in kdaj se bo ta vodilna vloga spremenila glede na pomorsko območje/jurisdikcijo (tj. teritorialna morja, zunanji morski pas, izključna ekonomska cona in odprto morje);

(d) seznam različnih regionalnih/mednarodnih organizacij, v katerih država sodeluje ali je vanje vključena.

Informativni listi držav bodo na voljo prek namenske spletne platforme.

### 8.2 Posodabljanje vsebine

Informativne liste držav bo treba pogosto posodabljati, zlasti kadar države članice sporočijo nove ali spremenjene kontaktne podatke. Take spremembe bodo prikazane na spletni platformi, ki jo upravlja agencija EFCA v tesnem sodelovanju z drugima dvema agencijama in Komisijo.

([19]) https://ecgff.emsa.europa.eu/